

Arhitektura, dizajn i dekoracija interijera: definicije pojmova i diferencijacija značenja kao ishodište za valorizaciju oblikovanja interijera

Interior Architecture, Design, and Decoration: Definitions of Terms and Differentiation of Meanings as a Starting Point for Valorisation of Interior Creation

PRETHODNO PRIOPĆENJE
Primljen: 20. ožujka 2023.
Prihvaćen: 28. travnja 2023.
DOI: 10.31664/zu.2023.112.07

PRELIMINARY PAPER
Received: March 20, 2023
Accepted: April 28, 2023
DOI: 10.31664/zu.2023.112.07

APSTRAKT

Pojmovi povezani s oblikovanjem interijera nedovoljno su istraženi u terminologiji i homonimni nazivi za različite pojmove paralelno se upotrebljavaju ne samo na hrvatskom nego i na engleskom jeziku. U ovom se radu, pregledom znanstvenih i stručnih izvora, predlaže okvir za definiranje određenih ključnih pojmova u procesu oblikovanja interijera čiji se nazivi često neprecizno upotrebljavaju kao sinonimi. Istraživanjem se analiziraju i uspoređuju stvaralački postupci projektiranja i dekoriranja interijera te se povezuju s karakterističnim primjerima oblikovanja interijera relevantnih autora. Terminološko definiranje ističe se kao jedna od ishodišnih etapa u procesu unaprjeđenja profesije u hrvatskim okvirima na visokoškolskoj razini te formiranja kriterija za valorizaciju oblikovanja interijera.

KLJUČNE RIJEČI

arhitektura interijera, dizajn interijera, dekoracija interijera, dekoriranje interijera, projektiranje interijera, interijer, profesija, valorizacija interijera

SUMMARY

Terms related to interior design are insufficiently explored in terminology, and homonymous names for various concepts are used simultaneously, not only in Croatian but also in English. In this paper, by reviewing scholarly and professional sources, a framework is proposed for defining certain key concepts in the interior creation process whose names are often imprecisely used as synonyms. The research analyses and compares creative processes of planning and decorating interiors, connecting them with characteristic examples of interior design by relevant authors. Defining the terminology is emphasised as one of the starting points in the process of advancing the profession in Croatian contexts at an academic level and forming criteria for the valorisation of interior creation.

Clear boundaries between architecture and interior design do not exist, nor are they necessary, as the discipline of interior design should not be considered outside architectural discourse. However, it can and should receive more attention in terms of professionalisation, i.e., the development of additional, organised expertise. Architecture is understood as a normative discipline, a scholarly discipline, and an art according to which other related fields are judged and categorised. In order to move away from such a hierarchy, the goal is to advance interior design into a progressive discipline through courses (or standalone studies) at an academic level, following the research and implementation of experiences from some of the best examples worldwide, as well as specific national achievements, where the distinction between interior creation through the planning and decoration process is clarified.

→

TEORIJA UMJETNOSTI I ARHITEKTURE | ART AND ARCHITECTURE THEORY

Dora Stupalo

Samostalna istraživačica / Independent researcher

Ana Šverko

Institut za povijest umjetnosti – Centar Cvito Fisković u Splitu /
Institute of Art History – Cvito Fisković Center in Split

To contribute to the discussion of concepts describing the processes of creating interiors in relevant scientific literature with more clarity, and to try to explain the distinction between them in the Croatian language, we illustrated the difference between designing and decorating interiors with examples. When selecting authors, we were guided by geographical and temporal criteria (USA, first half of the 20th century), recognising as relevant authors those whose work in interior design is globally recognised and significant for the history of interiors. As an example of integrating building architecture and interior design, we chose the *Robie House* in Chicago by architect Frank Lloyd Wright, and for an example of interior decoration, the *Colony Club*, the first exclusively women's club in New York, by author Elsie de Wolfe.

In this text, we have tried, following a survey of scientific and professional sources, to clarify some basic terminological questions and provide arguments for the proposed distinctions. Therefore, we do not recommend the term “interior architecture”, because even in global practice, it is avoided as an imprecise substitute for the term “interior design”. If we define the term “interior design” broadly enough, there is no “gap” in the creative process between interior architecture and interior design. Interior decoration can be part of the interior design process, but it can also be an independent practice, with a clear distinction in the methodology of work: the interior designer designs, and the decorator decorates. A lack of discussion on the subject in Croatia suggests the need to promote research and explore interiors actively. This is essential to reach the ultimate goal: an attempt to establish methods and criteria for a well-founded valorisation of interior creation within Croatian contexts. This effort aims to contribute to understanding the history of Croatian interiors, recognising their specificities, and creating guidelines for future creation.

KEYWORDS

interior architecture, interior design, interior decoration, decorating interior, interior designing, interior, profession, valorisation of interiors

UVOD

Najstariji dokazi ljudske potrebe da ostvare relaciju s go-lom, funkcionalnom konstrukcijom i pridodaju joj duhovno i estetsko značenje pronađeni su u europskim špiljama koje datiraju iz prapovijesti, iz paleolitika. Špilja je prepoznata kao prvi interijer.¹ No premda je čovjekova potreba za kreiranjem ugodnoga zatvorenog okruženja stara koliko i sama civilizacija, disciplina dizajna interijera relativno je nova.² Interijer široko definiramo kao stambeni i nestambeni unutrašnji prostor, bez obzira na način uređenja.³

Ovo istraživanje počiva na uočavanju nedostatka jasnije distinkcije između pojmova arhitektura, dizajn, dekoracija te projektiranje i dekoriranje interijera u suvremenoj hrvatskoj, ali i svjetskoj znanstvenoj literaturi, te njihovih definicija.⁴ Svi predmetni pojmovi odnose se na procese oblikovanja interijera, a nazivi za njih često se upotrebljavaju kao sinonimi. Drugi prepoznati problem, koji se pak izravno nastavlja na prethodno uočenu nedostatnost strukovne terminologije na ovom području, jest potreba i pokušaji stručnjaka za regulacijom dizajna interijera kao profesije. Prvo pitanje koje se postavlja jest je li dizajn interijera uopće profesija.⁵ Barbara G. Anderson, Peggy L. Honey i Michael T. Dudek eksplicitno postavljaju to pitanje u problematskom tekstu, u kojem kao osnovni nedostatak koji priječi razvoj dizajna interijera kao profesije, a ne zanimanja za koje nije potrebna specifična visoka naobrazba, nalaze nedostatak artikulacije njezine društvene važnosti.⁶

Profesija dolazi od latinske imenice *professio*, a označava zanimanje koje ima, više ili manje specifičiran, monopol nad nekim kompleksnim dijelom znanja i praktičnih vještina za koje je potrebno dugotrajno školovanje (visoko obrazovanje) te tako postaje prepoznatljivo u društvu.⁷ Prema Williamu M. Sullivanu, profesiju generalno karakteriziraju tri značajke: specijalizirana obuka u području kodificiranog znanja, koje se obično stječe formalnim obrazovanjem i naukovanjem, javno priznanje autonomije zajednice praktičara koje omogućuje da reguliraju vlastite standarde prakse te predanost pružanju usluga društvu koje nadilazi ekonomsku dobrobit profesionalca.⁸ Prema definiciji profesije u *Hrvatskoj enciklopediji*, njezina društvena odgovornost nije eksplicitno izdvojena kao jedna od osnova oblikovanja profesije, međutim, kao jedna od etapa nastanka određene profesije navedeno je utvrđivanje etičkog kodeksa, koji bi u pravilu trebao sadržavati načela društvene odgovornosti.⁹ No da bi se uopće moglo raspravljati o profesionalizaciji i društvenoj važnosti dizajna interijera, potrebno je krenuti od same strukovne terminologije.

Dizajn interijera u velikoj mjeri pokušava potvrditi svoj legitimitet kroz relaciju naspram arhitekture: kao arhitekturi jednaka ili slična profesija, a posljedica je toga da se tako zapravo dodatno postavlja u inferioran položaj.¹⁰ Dizajn interijera marginaliziran je unutar arhitektonske struke zbog poistovjećivanja s dekorativnim aspektima profesije. Često je, zbog nedostatka distinkcije između dekoriranja i cjelovitog,

¹ Huppatz, „The First Interior? Reconsidering the Cave”, 7.

² O počecima formalizacije discipline vidi: Abercrombie, Whiton, *Interijeri Arhitektura Dizajn, Povijesni pregled*, 514; Lees-Maffei, „Introduction: Professionalization as a Focus in Interior Design History”, 1–10.

³ Lees-Maffei, „Introduction: Professionalization as a Focus in Interior Design History”, 1–10.

⁴ Kao referentni jezik pri radu na terminologiji i definicijama odabran je engleski, na kojem je većina literature koja se bavi ovom problematikom.

⁵ Anderson, Honey, Dudek, „Interior design's social compact: key to the quest for professional status”, v–xii.

⁶ *Isto*. Prema Elliotu Freidsonu, formalna visoka naobrazba razlikuje profesije i druga zanimanja; ona čini razliku u prirodi njihove obuke i vještina uključenih u naobrazbu. Vidi: Königk, „The embarrassment over decoration: Arguing against title change — the case of ‘interior design’: ‘interior architecture’”, 1.

⁷ „profesija”. *Hrvatska enciklopedija*, mrežno izdanje.

⁸ Sullivan, *Work and integrity The crisis and promise of professionalism in America*, prema: Anderson, Honey, Dudek, „Interior design's social compact: key to the quest for professional status”, vi.

⁹ Vidi bilj. 6.

¹⁰ Anderson, Honey, Dudek, „Interior design's social compact: key to the quest for professional status”, vii; Königk, „The embarrassment over decoration: Arguing against title change — the case of ‘interior design’: ‘interior architecture’”, 4.

kontekstualnog dizajna interijera, stigmatiziran kao disciplina koja se bavi samo dekoriranjem. Dizajneri interijera pak drže da arhitektura bez specijalističkih znanja ne može stvoriti unutarnji prostor koji je pozitivno usmjeren na ljudsko iskustvo; koji uz estetsku komponentu dovršava oblikovanje unutrašnjosti prostora tako da unaprijeđuje kvalitetu života i kulturu življenja korisnika.¹¹ Lucinda Kaukas Havenhand pritom, slijedom feminističke teorije, nalazi inferiornost dizajna interijera kao posljedicu njegove percepcije kao „ženske”, površne i mimetičke struke, nasuprot „muškoj”, racionalnoj i originalnoj arhitekturi.¹² Iz ovoga fenomena može se prepoznati „posramljenost” o kojoj u kontekstu dizajna interijera piše Raymund König.¹³ Naime, riječ je o osjećaju manje vrijednosti koji često dijele arhitekti i dizajneri kada se u praksi bave interijerom.¹⁴

Manifestacija želje za distanciranjem „dizajna interijera” od „dekoracije interijera” pokušaj je (prije svega američkih praktičara) preimenovanja discipline u „arhitekturu interijera”. No eliminacijom aspekata dekoracije iz dizajna interijera ta se disciplina, kako tvrdi König, nasilno osiromašuje.¹⁵ On raspravlja o tome da sveobuhvatno postavljena definicija dizajna interijera čini suvišnim razlikovanje dizajna i arhitekture interijera. „Dizajn interijera” objašnjava kao sintagmu koja idealno opisuje proces (dizajn, projektiranje) i produkt (interijer) discipline. To je vrsta kulturne proizvodnje, čijim metodama rada dizajneri interijera produciraju nacрте i izvedbenu dokumentaciju. Dizajn interijera odgovara na postojeći izgrađeni okoliš kreativnim, tehnički artikuliranim, održivim i funkcionalnim rješenjima; dakle, može biti opisan kao disciplina koja se bavi umetanjem projekta interijera unutar projektirane arhitektonske ovojnice, njegovom adaptacijom ili prilagodljivom prenamjenom, s pažnjom prema dobrobiti, sigurnosti i zdravlju korisnika i stručno utemeljenim stilskim i estetskim odlukama.¹⁶

S obzirom na to da arhitektura i dizajn interijera nužno dijele opseg strukovnog znanja, nad kojim nijedna od njih nema specificiran monopol, nijedna od tih dviju disciplina ne može biti u potpunosti profesionalizirana.¹⁷ Pokušaj odvajanja arhitekture i dizajna interijera predstavlja problem napretku discipline, jer se dezintegracijom unutrašnjeg uređenja prostora od oblikovanja same prostorne opne, i njegovim svodenjem na opremanje i ukrašavanje za koje ne vrijede projektantski postupci svojstveni arhitekturi, nužno osiromašuje kako sam razvoj metodologije projektiranja interijera tako i njegova trajnost, odnosno održivost. Interijer je disciplina koja se bavi interakcijom između ljudi i prostora, baš kao i arhitektura, samo u različitim mjerilu, kako prostornom tako i vremenskom.¹⁸ No rekli bismo da je trajnost za kvalitetu interijera, baš kao i za kvalitetu arhitekture, jedan od ključnih kriterija vrednovanja.¹⁹ Interijer je srodan arhitekturi, kao što su to i urbanističko projektiranje i krajobrazna arhitektura, koji imaju vlastite zakonitosti svojstvene prostornom i vremenskom mjerilu i mediju, ali u biti teže generiranju kvalitetnog i trajnog prostora koji odgovara ljudskim potrebama, u ravnoteži s prirodom i tehnologijom.²⁰ Oblikovanje interijera ima autonomiju u odnosu prema arhitekturi upravo koliko je

Sl. / Fig. 1 Frank Lloyd Wright, Dnevna soba u *Frederick C. Robie House*, Chicago, Illinois, 1910. / Frank Lloyd Wright, Living room, *Frederick C. Robie House*, Chicago, Illinois, 1910. FOTO: /PHOTO: Georg Berg. Alamy Stock Photo.

↑

to potrebno i navedenim disciplinama koje se bave oblikovanjem gradova odnosno krajobraza.

Kako bismo zornije pridonijele raspravi o pojmovima koji opisuju procese stvaranja interijera u relevantnoj znanstvenoj literaturi te pokušale obrazložiti distinkciju između njih u hrvatskom jeziku, ilustrirat ćemo razliku između projektiranja i dekoriranja interijera primjerima. Za početak, potrebno je razlučiti i opisati okvirne faze u procesu stvaranja interijera: faza projektiranja prostorne opne, faza projektiranja interijera i faza dekoriranja interijera.²¹ Pri odabiru autora vodili smo se geografskim i vremenskim kriterijem (SAD, prva polovica 20. stoljeća), pri čemu su kao relevantni prepoznati oni autori čiji je rad u oblikovanju interijera globalno prepoznat i važan za povijest interijera.

ARHITEKTURA, DIZAJN, DEKORACIJA INTERIJERA

Konstrukcija oblikuje prostor i postavlja osnovni okvir arhitekturi. Dispozicija prostora u tlocrtu i presjeku te funkcionalna hijerarhija sljedeće su faze koje vode prema formiranju interijera. Na posve bazičnoj razini, interijer se oblikuje definiranjem međusobnog odnosa fizičkih elemenata: poda, zida (odnosno vertikalnog nosača) i stropa.²² Konstrukcija prostorne opne može, ali i ne mora biti predmet djelovanja dizajnera interijera. Gdje prestaje arhitektura, počinje dizajn interijera, pa stoga „prostor između” nije potrebno popunjavati dodatnom sintagmom — arhitektura interijera — koja pritom stavlja dizajn interijera u marginalan položaj naspram arhitekture. Ovo stajalište podupiru brojni teoretičari.²³

Primjer integracije arhitekture zgrade i dizajna interijera jest Robie House u Chicagu arhitekta Franka Lloyda Wrighta (Sl. 1).²⁴ Wright se bavi projektiranjem arhitekture i interijera, a njegov bogati opus jasno pokazuje što to znači projektirati interijer. Prezentacijske su tehnike kojima se Wright služi u projektiranju arhitektonski nacrti: tlocrt, presjek, pogled. Naglašena horizontalnost dvokatnice i otvoreni plan omogućavaju povezivanje unutarnjih i vanjskih prostora, što je karakteristično za japansku kulturu i arhitekturu koja je utjecala na Wrighta. Na njegovo formiranje prostornih opni nastavlja se projekt dizajna interijera. Wright iscrtava sheme svih detalja koje dizajnira, a u Robie House to su namještaj, tepisi te tekstili, koje dizajnira za većinu svojih prirejskih kuća. Ideja i značenje prelaze s arhitekture kuće na dizajn interijera. Doslovce, u dizajnu fotelje Wright primjenjuje istu temu konzola koju primjenjuje i na samoj kući.

Dekoriranje interijera postupak je na granici stručnog i popularnog; aplikacija dekora na već gotovu formu; unošenje gotovih elemenata, aranžiranje boja i uzoraka. Primjer dekoriranja interijera jest interijer Colony Cluba, prvog isključivog ženskog kluba u New Yorku, autorice Elsie de Wolfe (Sl. 2). De Wolfe je relevantna u povijesti interijera jer se smatra prvom modernom dekoraterkom; dotada su prostore uglavnom dekorirali arhitekti ili kolekcionari umjetnina.²⁵

¹¹ Isto.

¹² Kaukas Havenhand, „A Re-View from the Margin: Interior Design”, 67–72; Lees-Maffei, „Introduction: Professionalization as a Focus in Interior Design History”, 10–13.

¹³ König, „The embarrassment over decoration. Arguing against title change — The case of ‘interior design’: ‘interior architecture’”, 5–7.

¹⁴ Isto. Vidi i: Wright, „Defining our profession”, 52–53.

¹⁵ König, „The embarrassment over decoration. Arguing against title change — The case of ‘interior design’: ‘interior architecture’”, 7–9.

¹⁶ Isto, 3.

¹⁷ Isto, 1.

¹⁸ Hasell, „Interior Design Theory and Research: A Paradigm Shift. Journal of Interior Design”, 1.

¹⁹ Leatherbarrow, *Building Time: Architecture, Event and Experience*.

²⁰ Harrison, *Architectural Theories of the Environment*.

²¹ Kaukas Havenhand, „A Re-view from the margin: Interior design”, 71–22.

Fakhimi, „Interior Architecture, Interior Design, Interior Decoration. Introduction”, 3.

²³ Neke od njih navodi König, „The embarrassment over decoration. Arguing against title change – the case of ‘interior design’: ‘interior architecture’”, 9. Vidi i: Darbandi, Imani, Rahimzadeh, „The Emergence of Interior Architecture”, 249–266.

²⁴ Hoffmann, *Frank Lloyd Wright's Robie House: the illustrated story of an architectural masterpiece*.

²⁵ Abercrombie, Whiton, *Interijeri Arhitektura Dizajn, Povijesni pregled*, 514–26.

„I think that this intense love of everything beautiful, and my equally intense resentment of the ugly, has been the dominant trait through all my life.” Sparke, *Elsie de Wolfe: The Birth of Modern Interior Decoration*, 14 [prev. aut.].

Alat kojim se de Wolfe služi u planiranju interijera jest crtež, odnosno prostorni prikaz prostorije koju oblikuje. De Wolfe odabire boje unutarnjih zidova, zavjese, obloge podova i zidova, namještaj te kombinira uzorke i dekor. U fokusu je estetska dopadljivost. Znakovita je rečenica de Wolfe: „Mislim da je ta intenzivna ljubav prema svemu lijepome, kao i jednako intenzivna odbojnost prema ružnome, bila moja glavna osobina kroz čitav život.”²⁶ S obzirom na to da je dizajn interijera u biti arhitektonska disciplina, na njega se odnosi postupak projektiranja, a na dekoraciju interijera postupak dekoriranja. Autore se ne može odvojiti od njihova obrazovanja, odnosno discipline ili struke kojoj pripadaju. Ovi primjeri zorno pokazuju da je interijer projektiran ako ga oblikuje dizajner interijera, a dekoriran ako ga oblikuje dekorater interijera.

Dizajn interijera, dakle, projektantski je postupak koji daje značenje unutarnjem prostoru, kojim se nužno ne intervenira na konstruktivne dijelove prostora — ali se uspostavlja jasna relacija s njima. S druge strane, dizajn interijera uključuje razumijevanje ponašanja ljudi u cilju stvaranja funkcionalnih prostora unutar zgrade. Dekoracija je interijera pak isključivo opremanje ili ukrašavanje prostora. U literaturi se nerijetko upotrebljava skraćeni naziv dizajn umjesto dizajn interijera (i dizajner umjesto dizajner interijera), što bi trebalo izbjeđavati, jer pojam dizajn obuhvaća širok raspon teorij-skih i kritičkih pristupa, kao i praktičkih djelatnosti u oblikovanju sveukupne predmetne okoline te stoga uključuje niz kategorija (npr. grafički ili modni dizajn) koje u pravilu izlaze iz okvira dizajna interijera.²⁷

Istraživanja interijera u teoriji i praksi provode se iz različitih perspektiva. Fokus na interijer kao zatvoreni fizički prostor, odnosno unutrašnjost arhitektonske ovojnice, istražuje se iz perspektive ponovnog čitanja zatečenog. Fenomenološki pristup interijerima razmatra pojam interijera u smislu doživljajnih i osjetilnih kvaliteta. Interijer kao personalizirani prostor, kao izraz subjektivnosti klijenata, istražuje se iz više psihološke perspektive. Kada je interijer pak pozadina za društvenu interakciju, uglavnom smješten u javnoj domeni, pristup se temelji na eksplicitnim etičkim pitanjima. U znanstvenom kontekstu istražuju se procesi kreiranja interijera.²⁸

Bitno je naglasiti da se disciplina dizajna interijera razlikuje od dekoracije (ali i arhitekture) po tome što je to primarno disciplina projektiranja prostornog iskustva u vremenu, a ne kompozicije ili stila. Temporalnost se stoga razvija kao jedan od definirajućih elemenata u dizajnu interijera. Dizajn interijera razmatra se u tom smislu kao oprostorenje materije vremenom, odnosno događajem.²⁹ Dizajneri interijera stoga trebaju posebna znanja kako bi se mogli znalački fokusirati na kretanje te fizičke i emocionalne potrebe korisnika interijera, kako pojedinaca tako i u povezanosti s drugima. Dakle, dobar dizajn interijera stvara neku vrstu „druge kože” ili „protetike” koja olakšava ili odražava ne samo funkcionalne potrebe svojih „nositelja” nego i njihove emocionalne, osobne, društvene i duhovne potrebe.³⁰

Sl. / Fig. 2 Elsie de Wolfe, Soba *Trellis* u *Colony Club*-u, New York, 1907. / Elsie de Wolfe, Room *Trellis*, *Colony Club*, New York, 1907. (Elsie de Wolfe, *The House in Good Taste*, New York, 1913, str./p. 270.)

↑

²⁷ „dizajn”. *Hrvatska enciklopedija*, mrežno izdanje.

²⁸ Michels, Storgaard, Somers, „Back to basics in interiors education: The morphology of interior space”, 8.

²⁹ Attiwill, „Towards an interior history”, 6; König, „The embarrassment over decoration: Arguing against title change — the case of ‘interior design’: ‘interior architecture’”, 4.

³⁰ Kaukas Havenhand, „A Re-View from the Margin: Interior Design”, 71.

³¹ Kurtich, Eakin, *Interior Architecture*, prema König, „The embarrassment over decoration. Arguing against title change — the case of ‘interior design’: ‘interior architecture’”, 4; Gürel, Potthoff, “Interior design in architectural education”, 220.

³² Michels, Storgaard, Somers, „Back to basics in interiors education: The morphology of interior space”, 15; Forino, Rapisarda, „From the Inside: A Interior Design Studio Process”, 2; Anderson, Honey, Dudek, „Interior design’s social compact: key to the quest for professional status”, 6.

³³ Ovom radu slijedi niz istraživanja, koja uključuju intervjuiranje praktičara koji se bave oblikovanjem interijera u Hrvatskoj o predmetnoj temi, analiziranjem alata i prezentacijskih tehnika koji se primjenjuju za oblikovanje i prikaz projekata interijera, komparativno istraživanje statistike obrazovanja o interijeru na hrvatskim fakultetima naspram odabranih svjetskih primjera itd. Recentni doprinos poznavanju i vrednovanju zagrebačkih interijera daje knjiga autorice Dine Vulin, *Ishodišta zagrebačkih interijera: prostori privatnosti*.

³⁴ Hasell, „Interior Design Theory and Research: A Paradigm Shift”, 1.

ZAKLJUČAK

Jasne margine između arhitekture i dizajna interijera ne postoje, a nisu ni potrebne, jer dizajn interijera ne bi trebala biti disciplina razmatrana izvan arhitektonskog diskursa. Ali može i trebala bi dobiti veću pozornost u smislu profesionalizacije, odnosno razvoja dodatnih, organiziranih specifičnih znanja. John Kurtich i Garret Eakin primjećuju da nastavni planovi i programi arhitekture ne posvećuju odgovarajuću pozornost dizajnu interijera, čime se uspostavlja prevladavajući stav da je arhitektura esencijalna struka, a dizajn je interijera sekundaran.³¹ Arhitektura se podrazumijeva kao normativna disciplina, umjetnost i znanost, prema kojoj se prosuđuju i kategoriziraju ostale srodne discipline. Kako bi se udaljilo od takve hijerarhije, cilj je unaprijediti dizajn interijera u progresivnu disciplinu predmetima (ili zasebnim studijima) na visokoškolskoj razini, slijedom istraživanja i implementacije iskustava ponajboljih svjetskih primjera, ali i specifičnih nacionalnih postignuća, pri čemu je razlučeno oblikovanje interijera postupkom projektiranja i dekoriranja.³²

U ovom smo tekstu pokušale, slijedom pregleda znanstvenih i stručnih izvora, terminološki raščistiti neka osnovna pitanja i argumentirati predloženo. Stoga ne preporučujemo naziv arhitektura interijera jer se i u svjetskoj praksi pokušava izbjeći kao neprecizna zamjena za naziv dizajn interijera. Ako definiciju dizajna interijera postavimo dovoljno široko, ne postoji „praznina” u stvaralačkom procesu između arhitekture i dizajna interijera. Dekoracija interijera može biti dio procesa dizajna interijera, ali može biti i samostalna praksa, pri čemu postoji jasna distinkcija u metodologiji rada: dizajner interijera projektira, a dekorater dekorira.

Nedostatna rasprava na predmetnu temu u Hrvatskoj daje zaključiti da je potrebno intenzivno poticati istraživanja i istraživati interijer, kako bismo mogli doći do cilja, a to je pokušaj uspostavljanja metoda i kriterija za utemeljenu valorizaciju oblikovanja interijera u hrvatskim okvirima, te tako pridonijeti razumijevanju povijesti hrvatskog interijera, prepoznati njegove specifičnosti, ali i stvoriti smjernice za buduće oblikovanje.³³ Osim sustavnog stvaranja baze znanja sinkroniziranim djelovanjem edukatora, istraživača, praktičara i izvođača, potrebno je o značenju i važnosti interijera informirati i javnost koja se nalazi u ulozi korisnika i/ili investitora interijera, a sve u svrhu stvaranja kvalitetnijih prostora.³⁴ Interijer ne može postojati bez arhitektonskog okvira, a s druge pak strane, arhitektonski okvir ne može živjeti niti trajati bez oblikovanog interijera. Ujedno spada u ‘najprolazniji’ arhitektonski proizvod, jer je u najizraženijem dodiru s korisnicima, pa je stoga i najpodložniji promjenama stila života, razvoju tehnologije ili pak funkciji zgrade. Interijer može poništiti ili produbiti smisao i doživljaj arhitektonske opne. Upravo u terminološkoj definiciji nalazimo jedno od ishodišta za sustavno istraživanje metodologije oblikovanja interijera, neovisno o razdoblju i prostoru njegova nastanka. Tako ujedno skrećemo pozornost na potrebu za uspostavom kriterija vrednovanja (i očuvanja) izvedenih interijera (i onih projektiranih i onih dekoriranih). Ti su kriteriji, koji uključuju kvalitativnu analizu iskustvenih aspekata prostora, ujedno u službi unaprjeđenja kvalitete budućih interijera kao prostora neposrednog doticaja ljudi i njihova organiziranog okruženja.

POPIS LITERATURE / BIBLIOGRAPHY

Abercrombie, Stanley, Whiton, Sherrill. *Interijeri Arhitektura Dizajn, Povijesni pregled*. Prijevod: Ivana Dulčić & Anita Stipičić. Zagreb: MATE d.o.o., 2016. [2007.]

Anderson, Barbara G., Honey, Peggy L., Dudek, Michael T. „Interior Design’s Social Compact: Key to the Quest for Professional Status”. *Journal of Interior Design*, br. 33(2) (prosinac 2007.): 5–13. <https://doi.org/10.1111/j.1939-1668.2007.tb00313.x>

Attwill, Suzie. „Towards an interior history”, *IDEA Journal*, (2004.): 1–8.

Attwill, Suzie. „What’s in a canon?”, 57–66. U: *Thinking inside the box. A reader in interiors for the 21st century*, ur. Andrew Milligan, Edward Hollis, Drew Plunkett, Frazer McDonald Hay, John Gigli, Alex Milton. London: Middlesex University Press, 2007.

Baxter, Paula. „Thirty years of growth in the literature of interior design”. *Journal of Design History* 4, br. 4 (1991.): 241–250.

Careers in Interior Design | interior design career guidance. Careerinteriordesign. <https://www.careersininteriordesign.com>

Carll White, Allison. „What’s in a name? Interior Design and/or interior architecture: The discussion continues”. *Journal of Interior Design* 35, br. 1 (2009.): 10–18. <https://doi.org/10.1111/j.1939-1668.2009.01023.x>

„dizajn”. *Hrvatska enciklopedija*, mrežno izdanje. Leksikografski zavod Miroslav Krleža, 2021. <http://www.enciklopedija.hr/Natuknica.aspx?ID=15545> (pristupljeno 15. siječnja 2023.).

Eidson, Patricia L. „Critical Thinking: Elements of Interior Design Theory”, *Journal of Interior Design* 12, br. 2 (1986.): 19–24.

Fakhimi, Mohammad Mahdi. *Interior Architecture, Interior Design, Interior Decoration. Introduction [online]*. veljača 2021. https://www.researchgate.net/profile/Mohammad-Fakhimi-3/publication/363633019_Interior_Architecture_Interior_Design_Interior_Decoration_Introduction/links/6325f0e1071ea12e363eb13c/Interior-Architecture-Interior-Design-Interior-Decoration-Introduction.pdf (pristupljeno 1. svibnja 2023.).

Forino, Imma, Rapisarda, Francesca. „'From the Inside': A Interior Design Studio Process”. *Academia Letters* (2021.) Doi: 10.20935/AL191. <https://doi.org/10.20935/al191>

Gürel, Meltem Ö, Potthoff, Joy K. „Interior design in architectural education”. *International Journal of Art & Design Education*, 20, br. 2 (2006.): 217–230.

Hasell, Mary Joyce. „Interior Design Theory and Research: A Paradigm Shift”. *Journal of Interior Design*, 19, br. 1 (1993.): 1. <https://doi.org/10.1111/j.1939-1668.1993.tb00145.x>

Hildebrandt, Henry. „The gaps between interior design and architecture”. *Design Intelligence* (ožujak 2004) [online]. https://www.academia.edu/1963353/The_gaps_between_interior_design_and_architecture (pristupljeno 24. ožujka 2022.).

TEORIJA UMJETNOSTI I ARHITEKTURE | ART AND ARCHITECTURE THEORY

Hoffmann, Donald. *Frank Lloyd Wright's Robie House: the illustrated story of an architectural masterpiece*. New York: Dover Publications, 1984.

Huppatz, Daniel. „The First Interior? Reconsidering the Cave”. *Journal of Interior Design* 37, br. 4 (2012.): 1–8. <https://doi.org/10.1111/j.1939-1668.2012.01081.x>

Kaukas Havenhand, Lucinda. „A view from the margin: Interior design”. *Design Issues*, br. 35, br. 1 (2019.): 32–42.

Kaukas Havenhand, Lucinda. „A Re-View from the Margin: Interior Design”, *Design Issues* 35, br. 1 (2019.): 67–72.

König, Raymond. *Interior design as architecture's 'other'*. MInt Dissertation, University of Pretoria, Pretoria, 2010.

König, Raymond. „The embarrassment over decoration. Arguing against title change — the case of 'interior design': 'interior architecture'”. U: *Design at the Edges International Design Alliance 125 Image & Text Congress, Educational Conference, 24-26 October*,. Taipei, Taiwan: International Design Alliance, 2011.

Kurtich, John, Eakin, Garret. *Interior Architecture*. New York: Van Nostrand Reinhold, 1993.

Leatherbarrow, David. *Building Time: Architecture, Event and Experience*. London: Bloomsbury Publishing, 2020.

Lees-Maffei, Grace. „Introduction: Professionalization as a Focus in Interior Design History”. *Journal of Design History* 21, br. 1 (2008.): 1–18.

Loustau, Jennifer. „A Theoretical Base for Interior Design: A review of four approaches from related fields”. *Journal of Interior Design* 14, br. 1 (1998.): 3–8. <https://doi.org/10.1111/j.1939-1668.1988.tb00114.x>

Marshall-Baker, Anna. „Knowledge in Interior Design”. *Journal of Interior Design* 31, br. 1 (2005.): xiii–xxi. <https://doi.org/10.1111/j.1939-1668.2006.tb00412.x>

Michels, Marjan, Storgaard, Eva, Somers, Inge. „Back to basics in interiors education: The morphology of interior space”. *Interiors: Design, Architecture and Culture* 9, br. 3 (2018.): 261–281. <https://doi.org/10.1080/20419112.2019.1589691>

Pable, Jill. „Interior Design Identity in the Crossfire: A Call for Renewed Balance in Subjective and Objective Ways of Knowing”. *Journal of Interior Design* 34, br. 2 (2009.): 5–20. <https://doi.org/10.1111/j.1939-1668.2008.01015.x>

Perolini, Petra Simona. „Interior Spaces and the Layers of Meaning”. *Design Principles & Practices* 5, br. 6 (2011.): 163–174. <https://doi.org/10.18848/1833-1874/cgp/v05i06/38247>

„profesija”. *Hrvatska enciklopedija*, mrežno izdanje. Leksikografski zavod Miroslav Krleža, 2021. <http://www.enciklopedija.hr/Natuknica.aspx?ID=50537> (pristupljeno 15. siječnja 2023.).

Rice, Charles. „Bourgeois inhabitations: Theory and the historical emergence of the interior”, *Architectural Theory Review*, 8, br. 2 (2003.): 143–151.

Sparke, Penny. *Elsie de Wolfe: The Birth of Modern Interior Decoration*, ur. Mitchell Owens, AcanthusPress, 2005.

Verschaffel, Bart. „The interior as architectural principle”. *Palgrave Communications* 3, br. 1 (2017.). <https://doi.org/10.1057/palcomms.2017.38>

Vulin, Dina. *Ishodišta zagrebačkih interijera: prostori privatnosti*, Zagreb: Vulin i Ileković, 2022.

Wright, Robert. „Defining our profession. The time to clearly and definitively identify the interior design profession is now”. *Interiors & Sources*, 13161 (2006.): 52–53.